

(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

श्री डोक्का सॅम्युअल

विरुद्ध

डॉ. जॅकॉब लाझारस चेली

१४ मार्च १९९७

[न्यायमूर्ती के. रामास्वामी आणि न्यायमूर्ती जी. टी. नानावटी]

दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८

कायद्याचा पूर्वनिर्णय उद्धृत करण्यापासून झालेले लोपन - अधिनिर्णित करणे - पूर्वीच्या निकालाचे पुनरावलोकन करण्याचे कारण नाही, - अभिलेखांच्या प्रारंभी स्पष्ट त्रुटी दिसून येते - कारण वकिलाने संबंधित पूर्वनिश्चित बाबी न्यायालयाच्या निदर्शनास न आणण्यात चूक केली आहे.

दिवाणी अपील न्यायाधिकरण: दिवाणी अपील क्रमांक - २२३८/१९९७

नियमित दुसरे अपील क्रमांक ९०/१९८३ मधील कर्नाटक उच्च न्यायालयाच्या दिनांकित २९. ०२. ९६ च्या निकाल आणि आदेशावरून

अपीलकर्त्यासाठी चे वकील जी. व्ही. चंद्रशेखर आणि पी. पी. सिंग

प्रतिवादीसाठी चे वकील पी. आर. रामासेश

न्यायालयाने पुढील आदेश दिला

अनुमती दिली

आम्ही दोन्ही बाजूंचा विद्वान वकिलांचे म्हणणे ऐकले आहे.

विशेष अनुमतीद्वारे हे अपील कर्नाटक उच्च न्यायालयाने २९ फेब्रुवारी १९९६ रोजी नियमित दुसरे अपील क्र. ९०/१९८३ मध्ये दिलेल्या विद्वान एकल न्यायाधीशाच्या निकालावरून उद्भवते. प्रतिवादींनी संपरीक्षा न्यायालयात दावा दाखल केला होता की त्याने हुबळी शहरात ४० 'x ३१' मोजण्याचे ३०७ आणि ३०८ क्रमांकाचे दोन भूखंड खरेदी केले आहेत आणि अपीलकर्त्याला त्याच्या ताब्यात हस्तक्षेप करण्याचा कोणताही मार्ग नाही या याचिकेवर ताबा वसूल करण्यासाठी. संपरीक्षा न्यायालयाने हा खटला फेटाळला. याचिकेवर निर्णय देण्यात आला. दुसऱ्या याचिकेत, विद्वान न्यायाधीशांनी त्याला दुजोरा दिला. परंतु पुनरावलोकन अर्जात, एकल न्यायाधीशांनी या प्रकरणाची पुन्हा सुनावणी केली आणि अपील न्यायालयाच्या आदेशाला उलट केले आणि संपरीक्षा न्यायालयाच्या आदेशाला दुजोरा दिला. अशा प्रकारे, विशेष अनुमतीद्वारे हे अपील.

असे दिसून येते की २४ नोव्हेंबर १९९५ रोजी या न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाद्वारे, उच्च न्यायालयाने त्याच्या विरोधातील गुणवत्तेच्या आधारे आदेशाचा आढावा घेतल्यास, अपीलकर्त्याला या न्यायालयात त्याचे अधिकार आंदोलन करण्याचे स्वातंत्र्य देण्यात आले होते. प्रश्न असा आहे की उच्च न्यायालयाने आधीच्या आदेशाचा आढावा घेणे आणि अपील न्यायालयाने नोंदवलेल्या निष्कर्षाला उलट करणे न्याय्य होते का? हा विक्री दस्तऐवज एक कोटी रुपयांच्या छोट्या रकमेचा आहे यात वाद नाही. ३०० रुपये आणि विषम आणि विकल्या गेलेल्या मालमत्तेचे बाजारातील मूल्य चांगले आहे. असा प्रश्न उद्भवतो: हा दस्तऐवज खरेदी खत होता की केवळ अनुशांगिक हेतूसाठीचा दस्तऐवज होता ? प्रतिवादीने स्वतः आधीच्या खटल्यात असा युक्तिवाद केला होता की हा विक्रीचा खरेदी खत होता. अशी प्रवेश लक्षात घेता, उच्च न्यायालयाने व्यवहाराला वास्तविक विक्री मानणारा अपील न्यायालयाचा

आदेश चुकीने उलटवला आहे. दुसऱ्या याचिकेत, उच्च न्यायालयाने, प्रथमतः, अपील न्यायालयाच्या आदेशाला दुजोरा दिला. त्यानंतर, उच्च न्यायालयाने निकालाचा आढावा घेतला आणि संबंधित उदाहरणांचा उल्लेख केला गेला नाही असे म्हणत या प्रकरणाचा पुनर्विचार केला. या न्यायालयाने उच्च न्यायालयाच्या निकालाच्या पुनरावलोकनीयतेबाबत प्रश्न उपस्थित करण्याचे स्वातंत्र्य दिले असल्याने, प्रश्न उद्भवतो: उच्च न्यायालय पुराव्याचे कौतुक करण्यास सुरुवात करू शकले नसते का आणि अभिलेखावर स्पष्ट त्रुटी होती का याचा विचार करू शकले नसते का? विद्वान एकल न्यायाधीशांसमोर असा युक्तिवाद करण्यात आला की विविध निर्णय उद्धृत केले गेले नाहीत; योग्य विचार केला गेला; खरे तर विक्री करारावर कारवाई करण्यात आली; आणि विक्री वैध विचारार्थ नव्हती याचा कोणताही पुरावा नाही. कायद्याच्या पूर्वनिर्णयाचा उद्धृत करण्यापासून लोपन हे पूर्वीच्या निर्णयाचे पुनरावलोकन करण्यासाठी एक आधार नाही, असे म्हणत की नोंदीसमोर एक स्पष्ट त्रुटी आहे, कारण वकिलाने संबंधित पूर्वनिश्चित बाबी न्यायालयाच्या निदर्शनास न आणण्यात चूक केली आहे. खरे तर, प्रतिवादीने असा दावा केला होता की हा विक्री दस्तऐवज नाही तर संपार्श्विक उद्देशाने अंमलात आणला गेला होता, त्यामुळे ही विक्री वास्तविक विचारार्थ होती आणि त्याच्याकडे अपीलकर्त्याने योग्यरित्या अंमलात आणलेले वैध विक्री खरेदीखत होते हे सिद्ध करणे प्रतिवादीसाठी होते. उच्च न्यायालयाने चुकून अपीलकर्त्यावर भार टाकला आणि आदेशाचा आढावा घेतला आणि गुणवत्तेनुसार प्रकरणाची सुनावणी केली. विद्वान एकल न्यायाधीशाचा संपूर्ण दृष्टीकोन कायद्याने योग्य नाही.

त्यानुसार अपीलाला मान्यता देण्यात आली आहे. उच्च न्यायालयाचा आक्षेपित आदेश बाजूला ठेवला जातो आणि उच्च न्यायालयाने पहिल्यांदा पुष्टी केल्याप्रमाणे, अपील न्यायालयाचा

आदेश कायम ठेवला जातो. दुसऱ्या शब्दांत, खटला निकाली काढला जातो. खर्चा बदल कोणताही आदेश नाही.

एच. आर. पी

अपीलाला मान्यता देण्यात आली.

अस्वीकरण

या न्याय निर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकार असल्यास त्याच्या तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकर्ता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापरा करिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.